

Kulturmiljø
Landskabstype
Tema
Tid
Emne

Det Græske Kvarter
Strukturer på tværs af landskabet
Bybebyggelsen
1880 – i dag
Nye boligområder

Kulturmiljøets hovedtræk:

Det græske kvarter rummer de første huse opført på bar bymark, Stege jorder, uden for volden, mellem udfaldsvejen fra Stege mod Ulvshale og Stege Bugt: et rektangulært område, som blev byudviklet med gasværk og boliger. Det regulære bebyggelsesmønster og den homogene arkitektur, især på østsiden af vejen, viser tydeligt, at kvarteret er anlagt efter bestemte retningslinjer.

Husene skiller sig ud fra nabokvartererne ved, at flere af husene er lidt større og flottere end husene i de øvrige kvarterer - især de første villaer på vestsiden af Græskevej. Denne oprindelige socialtopografiske karakter er nogenlunde den samme i dag.

Flere af husene har navne på facaden - inspireret af gadernes græske navne. De første villaer kaldtes således Alpha og Beta, og siden kom flere til - de fleste med navne i samme nomenklatur. Kvarteret ved Græskevej er repræsentativt for provinsbyens byudvikling, og byggestilen er tidstypisk.

Sammenhæng med:

Fabriksgade og Nygade. Det græske kvarter. De øvrige boligkvarterer udenfor volden. Boligkvarterer i Lendemarke.

Bevaringstilstand:

Mindre bygningsdele er tilføjet på siderne og i forlængelse af de oprindelige sidehuse bagtil, men bebyggelsesmønsteret kan fortsat aflæses.

Husene bliver generelt holdt godt i teknisk forstand. Få steder er den oprindelige detaljering, vinduer og døre, bevaret. Den oprindelige facadepuds på nogle af husene er et par steder blevet fjernet. Særligt Græskevej 2 står velbevaret.

Husene ud til Athenevej og de fleste på vestsiden af Græskevej har bevaret på facadenavnene.

Bærende bevaringsværdier:

Fastholdelsen af det homogene bebyggelsesmønster. Bygningernes oprindelige detaljering og arkitektur. Variationen i husenes arkitektur er en bærende værdi, der udtrykker det indbyrdes hierarki mellem husene og understøtter bebyggelsesmønsteret: individualitet på vestsiden og homogenitet på østsiden.

Husnavnene på facader, inspireret af vejnavnene.

Afgrænsning:

Langelinje, Katedralvej og stik syd, ned gennem matrikelskellet mellem haverne til villaerne på Græskevej og Nordremarksvej. I syd afgrænser Skydevænget.

Sårbarhedsvurdering:

Tilbygninger mod gaden skal undgås, så bebyggelsesmønsteret kan aflæses. Udvidelser på siden af husene skal enten undgås eller arkitektonisk underlægges den oprindelige bygning, så bebyggelsesmønsteret kan aflæses. For stor andel af fast belægning i forhaver vil bryde bebyggelsens

havebyskarakter. Husene vil miste deres oprindelige karakter ved ændringer af original overfladebehandling, detaljering og materialeholdning. Fortællingen om husenes indbyrdes hierarki kan mistes, hvis de mere ydmyge huse bliver for ”fine”.

Fed = beskrivende for dette km.

Unik – Sjælden – **Repræsentativ** – Egnsspecifik – **Fungerende** – Autentisk - Historisk kildeværdi
Oplevelsesværdi – Identitetsværdi – Fortællerværdi – Diversitet – **Homogenitet** – Sammenhæng med naturgrundlag

Naturgrundlag

Landskab

Det græske kvarter ligger mod nord i Stege, udenfor volden, på den øvre del af det næs Stege er placeret på. Terrænet skrånede svagt mod syd, ned mod havnen. Terrænet mellem Ulvshalevej og Stege Bugt er hævet over tilstødende områder mod øst som Dyrskuepladsen og voldterrænet. Husene er omgivet af bymæssige haver med en del af den oprindelige bevoksning bevaret.

Kulturhistorie

Kvarterets gadenavne er Athenevej, Græskevej, Apollovej og Hellasvej. Vejnavnene afspejler den samlede, tilrettelagte planlægning. Husene fik navn efter vejene, og huse med navne ligger på Athenevej, i den sydlige ende af Græskevej samt på Apollovej. På nær to – Dana og Gratia - udgør navnene bogstaver i det græske alfabet.

Navnene lægger sig op ad de historicistiske og nationalromantiske interesser, der vandt indpas i arkitekturen omkring 1900.

Husene er dog opført i flere tempi fra 1908 med tyngdepunkt omkring 1925-1930. De to første huse blev opført i 1908 og 1910 på Græskevej, og disse kom til at danne grundlag for hele kvarterets fremtoning.

Athenevej er overvejende opført midt i 1920'erne, vestre side af Græskevej er opført lige før 1930. Græskevej 11-21 er opført efter 1930, og Hellasvej er opført fra 1934 og frem. Enkelte huse i kvarteret er opført fra 1940-1962. Disse huse adskiller sig tydeligt fra de nyklassiske – om end noget ombyggede – mureremesterhuse, der kendetegner kvarteret. Kvarteret fremstår dog homogent og velbevaret.

Det er karakteristisk, at bebyggelsesmønstre fra Stege indenfor volden blev gentaget i kvarteret: haver ned til vandet ses på Apollovej og slægter sig på baghaverne ned til Nor og bugt i selve byen, samt god plads på grundene og tilhørende ubebyggede grunde, ligesom på Langgade og Rådhusgade, og som efterhånden blev fyldt ud med tidstypiske huse.

Det er ligeledes karakteristisk, at kvarteret ikke blev anlagt i yderste række ved kystlinien. I begyndelsen af århundredet blev den helt tætte beliggenhed ved vandet ikke opfattet som attraktiv helårsbeboelse – ”man” var jo ikke fisker!

Beboerne i Alpha og Beta har ikke skullet bruge adgangen til vandet og har i stedet orienteret sig mod det rekreative voldanlæg. Husene tættest ved vandet, fx Hellasvej 10-12, er små rødstenshuse fra 1957 og 1960. Både tidsmæssigt og arkitektonisk hører disse huse ikke med til kvarteret.

Flere bygmestre har præget kvarteret, navnlig bygmester H.P. Winther, som også byggede i de nyanlagte villakvarterer inden for volden og vest for Stege, langs Storegades forlængelse.

Husenes byggestil afspejlede kvarterets socialtopografiske karakter med rummelige bygningskroppe i villastil. Flere af husene havde oprindeligt glaserede tegl på taget.

Det er også et karakteristisk træk, at mange af grundene er anlagt med udhuse eller værkstedsbygninger foruden selve villaen. De mange sidehuse på havesiden er ligeledes de fleste steder oprindelige.

Kvarteret husede frk. Hardts Pigeskole, som i 1924 rykkede ud i villaen "Dana", Apollovej 3. Huset står som symbol for viden tillært i skolen og er et kulturspor for samfundets ønske om skolegang og lærdom for opvoksede generationer. Kvarteret har tidligere haft detailhandelsmulighed i en nu nedlagt købmandsbutik på Hellasvej.

Arkitektur

Husene er overvejende muremestertegnede bygninger i en arkitektonisk stil, der såvel er inspireret af Bedre Byggeskik som af nationalromantiske strømninger og historicisme. Husene er i en etage med udnyttet førstesal og høj tagrejsning, og de fremtræder med såvel pudsede facader som facader i blank mur. Enkelte huse har efterfølgende fået fjernet pudsen, men stenene - som ikke oprindeligt er valgt med henblik på at blive vist frem - afslører dette som et nyere tiltag.

Husenes hierarki afspejles i arkitekturen, der varierer mellem at være enkel og uprætentiøs til at være mere storladet med muredetaljer, skiftende stenfarve og have en mere legende, arkitektonisk behandling. Dette hierarki aflæses på Græskevej, dels indenfor samme vejside, dels på tværs af vejen: vestsiden rummer de større villaer i mere detaljerig stil, mens østsiden er med mindre huse med mere enkel fremtoning. Dette er tillige affødt af, at husene er opført over tid og afspejler det stilskifte, der sker i de første tiår af det 20. århundrede over mod en mere enkel form og ren, nyklassicistisk arkitektur.

Athenevej og vestsiden af Græskevej fremstår således med den arkitektoniske hovedvægt lagt på individualitet, mens østsiden af Græskevej er ret homogen, dog med den variation, at der veksles mellem gavlvending og langside mod vejen. Huse i kvarteret med hjørnebeliggenhed er ligeledes arkitektonisk fremhævede: Athenevej 10 med en vinkelbygning, der leder rundt om hjørnet, og Nordremarksvej 1 med kvadrepuds og halvvalmet tag, der danner et mere sluttet hus med næsten ligeværdige sider.

Husenes forhaver møder vejen på meget forskellig vis, og dette understøtter ikke det homogene indtryk. Enkelte forhaver har stor andel af fast belægning, hvilket svækker havebyskarakteren på stedet. I nogle af haverne mod bugten ligger små pavilloner, og de er et arkitektonisk tilskud til strækningen ad Langelinje.